

Κεφάλαιο 1

Ο γιατρός Θεόδωρος Λίμπας, είναι αυτό που θα χαρακτήριζε κανείς, ήρεμος άνθρωπος. Όχι πως δεν εκνευρίζεται, δεν αγχώνεται, δεν πνίγεται καμιά φορά από τις ευθύνες και τα προβλήματά του. Επαγγελματικά, οικογενειακά και άλλα. Έχει καταφέρει όμως να διαχειρίζεται ψύχραιμα τις «κρίσεις» που αντιμετωπίζει. Μικρές ή μεγάλες. Για να τα καταφέρει επιστρατεύει τη λογική, την ψυχραιμία, την αυτογνωσία και την αυτοκριτική. Έτσι τα καταφέρνει μια χαρά.

Δεν ήταν πάντοτε έτσι. Από μικρός, έπειτα μαθητής, μετά φοιτητής και τέλος νεαρός γιατρός, ήταν, ας το πούμε έτσι, τσατίλας. Ευέξαπτος. Η τσατίλα του άρχιζε κιάλας από το πρωί. Ηρεμούσε κάπως μετά από τον καφέ που έπινε και αφού κάπνιζε 2 τσιγάρα. Το πρώτο θύμα της τσατίλας του, όταν ήταν νέος, ήταν η μάνα του, η κυρία Ευτυχία. Χαρακτήρας ήρεμος, καλοσυνάτος, με εύκολο το χαμόγελο. Αυτή ήταν ο βράχος πάνω στον οποίο έσκαγαν τα πρώτα κύματα του εκνευρισμού τού γιού της. Τον έβλεπε όμως ήρεμη, του χαμογελούσε, τον χάριδευε κι' αυτός κάλμαρε. Προσωρινά ,όμως. Μετά ξανάβρισκε τα «μποφόρ» του. Στο οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον, είχε επικρατήσει η μέτρηση της έντασης της τσατίλας που Θεόδωρου με τη μετρική μονάδα των ανέμων. Τα μποφόρ.

Μεγαλώνοντας, θέλεις από τα διαβάσματά του, θέλεις από τις συζητήσεις του με ανθρώπους που εκτιμούσε, θέλεις από τις εμπειρίες του από τις επαφές του με τους αρρώστους ή τέ-

λος από τους έρωτές του, επέλεξε και κατάφερε να είναι ήρεμος. Συχνά σκεφτόταν ότι η ηρεμία του ήταν μια από τις μεγαλύτερες επιτυχίες της ζωής του και το καλύτερο δώρο που μπόρεσε να κάνει στον εαυτό του αλλά και τους αγαπημένους του.

Σήμερα, στις 14.30 επιστρέφει για το μεσημεριανό φαγητό στο σπίτι του. Είχε ένα αρκετά φορτωμένο πρωινό, στο κέντρο υγείας όπου εργάζεται σαν γενικός γιατρός. Όχι ότι τα άλλα πρωινά κάθεται. Η ειδικότητά του, του γενικού γιατρού, έτσι κι' αλλιώς είναι ιδιαίτερα απαιτητική. Για όλους τους ομότεχνούς του; Ασφαλώς όχι. Αυτός όμως από χαρακτήρα είναι ευαίσθητος στον πόνο του άλλου, ιδιαίτερα προσεκτικός στις διαγνώσεις του, και πώς να το κάνουμε, είναι αυτό που, κάπως απαξιωτικά λέγεται, «τίμιος άντρας». Οφείλει κάθε πρωί να εξετάζει και να συμβουλευτεί αρρώστους με διάφορες παθήσεις, όπως παθολογικές, χειρουργικές, καρδιολογικές, ουρολογικές, νευρο-ψυχιατρικές και ούτω καθεξής. Βέβαια όταν καθορίσει τη φύση της πάθησης του κάθε αρρώστου, μπορεί μετά να τον παραπέμψει, με ένα πληροφοριακό σημείωμα, στον ειδικό. Αλλά δεν είναι πάντοτε εύκολο να καθορίσει κανείς την αιτία των ενοχλημάτων ενός αρρώστου. Απαιτείται χρόνος στη λήψη του ιστορικού και την κλινική εξέταση του καθενός και ο Θόδωρος, μέχρι τώρα, δεν δέχεται να ασκήσει «βιομηχανική» ιατρική. Να διαθέτει δηλαδή, 3-5 άντε 10 λεπτά στον καθένα άρρωστο. Αυτό που το ασφαλιστικό σύστημα στο οποίο υπηρετεί επιβάλλει στους γιατρούς του να κάνουν. Τους υποχρεώνει δηλαδή να «εξετάσουν», μάλλον να δουν για μια στιγμή, μέχρι και 30 ή 40 αρρώστους στη βάρδιά τους.

Ο Θόδωρος παρά τον αυξημένο χρόνο που υποχρεούται να διαθέσει, δεν θεωρεί τη δουλειά του αγγαρεία. Πιο πολύ μάλλον τη θεωρεί σαν ένα σπορ που το ευχαριστιέται. Με την ηρεμία του είναι αγαπητός στους αρρώστους του, που τελικά τον

προτιμούν από τους άλλους, αυξάνοντας έτσι τις υποχρεώσεις του στη δουλειά. Είναι όμορφος άντρας. Ψηλός, αδύνατος, με καστανά μαλλιά και καστανά εκφραστικά μάτια, έχει μεγάλη μύτη με την χαρακτηριστική «καμπούρα» που μοιάζει του Μεγαλέξανδρου, όπως τον κοροϊδεύουν.

Ανοίγοντας την πόρτα του διαμερισμάτος του, έχοντας ετοιμαστεί στη φαντασία του και περιμένοντας εικόνες οικογενειακής γαλήνης, απόλαυσης και ανάπαυσης, νιώθει να πυροβολείται από την οξεία φωνή της γυναίκας του Μαρίας. «Δεν μπορώ πιά. Θα με τρελάνετε. Θα φύγω και θα σας αφήσω να δω τι θα κάνετε. Δεν ξέρω πια τι να κάνω μ' εσάς.....». Μπαίνοντας με σιγανά βήματα στο σαλόνι, από όπου έρχονται οι σπαρακτικές φωνές της Μαρίας, αντιμετωπίζει τα τρία παιδιά του, Λία 7 χρόνων, Γιάννη 6 και Μιχάλη 5, να στέκονται στη σειρά, σαν αναφερόμενοι στρατιώτες στην πρωινή αναφορά του λόχου. Έχουν τα χεράκια τους πίσω από τις πλάτες, κοιτάζουν αθώα το πάτωμα όπου η Λία διαγράφει ημικύκλια, με το δεξί της ποδαράκι. Η εικόνα από πρώτη ματιά σε κάνει να σκεφτείς τρία αγαθά, ήρεμα παιδάκια, αγγελούδια πες, που αντιμετωπίζουν την λεκτική επιθετικότητα της έξαλλης μάνας τους.

Του Θόδωρου τούρχεται να χαμογελάσει βλέποντας την σκηνή, αλλά δεν αποτολμά. Ένα χαμόγελό του αυτή τη στιγμή θα έριχνε λάδι στη φωτιά και θα έστρεφε τους κεραυνούς και τις αστραπές της συζύγου του εναντίον του. Διατηρώντας την ηρεμία του ρωτά:

– Τι συμβαίνει Μαίρη; Τι έκαναν και βρισκόσαστε σε τέτοια κατάσταση;

– Τι συμβαίνει; Ρώτα τους να σου πουν αυτά τι έκαναν. Και αν μπορείς να μάθεις και τίνος ιδέα ήταν.

Ο Θόδωρος ρωτά, με ήπιο τόνο, ένα ένα τα παιδιά του, αρχίζοντας από τη μεγαλύτερη Λία, μετά τον Γιάννη και τέλος τον Μιχάλη, αλλά απάντηση δεν παίρνει. Τα ματάκια τους πάντοτε

βλέπουν προς το πάτωμα, το ύφος είναι σοβαρό, μάλλον μετανωμένο. Ο πατέρας εκτιμά ιδιαίτερα ότι τα δύο από τα τρία παιδιά που δεν είναι υπεύθυνα, δεν καρφώνουν αυτόν που είχε την ιδέα της ζημίας, που σίγουρα έκαναν. Αυτό το βρίσκει πολύ καλό. Τούρχεται μάλιστα να τους πει «μπράβο» αλλά συγκρατείται. Αν κάνει κάτι τέτοιο θα πρέπει μετά να πάει κι' αυτός να στηθεί όρθιος, δίπλα στα παιδιά του, τιμωρημένος από τη γυναίκα του.

– Να σου πω εγώ τι έκαναν. Ωρύεται η Μαίρη. Πήραν 3 άσπρα σεντόνια, από εκείνα τα καλά που είχα κρυμμένα, για προίκα για την προκομμένη την κόρη μας, άνοιξαν με το ψαλίδι από μια τρύπα στη μέση, και έπαιζαν τα φαντάσματα. Εγώ ήμουν εδώ, αλλά έπινα καφέ με τη Σοφία και δεν τα πρόσεχα. Τι να προσέξω δηλαδή; Αφού τα άκουγα να γελάνε συνέχεια. Να ξεραίνονται στα γέλια. Δεν μάλωναν. Έτσι ήμουν ήσυχη. Που να ξέρω τι καταστροφή σκαρφίστηκαν; Η Μαίρη λέγοντας αυτά λαχανιάζει, μπερδεύει τα λόγια της, είναι έξω φρενών.

– Εντάξει κορίτσι μου, της λέει ο Θόδωρος. Πήγαινε να εξακολουθήσεις τη δουλειά σου. Είσαι πολύ εκνευρισμένη τώρα και δίκαια. Άσε να κουβεντιάσω εγώ μαζί τους. Ελάτε εσείς μαζί μου, πάμε στην κουζίνα να κουβεντιάσουμε λίγο.

Με την ήρεμη κουβέντα που συνοδεύτηκε και από την προσφορά διαφόρων χυμών, οι τρεις φταίχτες αποκάλυψαν ότι κάτι ανάλογο είχαν δει στην τηλεόραση και αυτό μιμήθηκαν. Η πρωτοβουλία ανήκε στη μεγάλη, τη Λία, αλλά και τα αδέρφια της συμφώνησαν με μεγάλη χαρά. Δεν ήθελαν να τα πουν αυτά στη μητέρα τους, επειδή δεν ήθελαν να προδώσουν την Λία. Υποσχέθηκαν να μην το ξανακάνουν και με σεμνό ύφος πήγαν να ζητήσουν συγνώμη από τη μητέρα τους. Βέβαια η υπόσχεση που έδωσαν και την τήρησαν τα επόμενα χρόνια, αφορούσε αποκλειστικά και μόνον την καταστροφή καλών σεντονιών. Όχι όμως και άλλου είδους αταξίες. Γι' αυτές, που στο μέλλον θα

ήταν πάμπολλες, μιάς και τα παιδιά τους διέθεταν πλούσια φαντασία, δεν ένιωθαν ότι δεσμεύτηκαν από την υπόσχεσή τους.

Ο Θόδωρος, ίσως επηρεασμένος από το επάγγελμα του γιατρού, ίσως επειδή δεν ήταν πολλές ώρες στο σπίτι, είχε την τέχνη να σκέφτεται τη λύση πριν ενεργήσει. Όπως για παράδειγμα όταν έπρεπε να κατσαδιάσει απλά ή να κάνει παρατηρήσεις στα παιδιά του. Προσπαθούσε να βρει λύσεις που να είναι αμοιβαία αποδεκτές και να μην προσπαθεί κάθε φορά να είναι ο νικητής. Δεν επιδίωκε δηλαδή να συντρίψει τη θέληση και την ενεργητικότητα των παιδιών του.

Η σύζυγός του Μαίρη, οδοντίατρος, είχε το ιατρείο της στο σπίτι. Έτσι σπάνια τα παιδιά την άφηναν να δουλέψει απερίσπαστη και ήρεμη. Κάθε τόσο την ενοχλούσαν για κάποια απορία ή μια διαφορά μεταξύ τους. Υπήρχε πάντοτε στο σπίτι οικιακή βοηθός, αλλά η παρουσία της, όπως θα ήταν αναμενόμενο, δεν μετρούσε για τα παιδιά όσο της Μαίρης. Έτσι η τελευταία, τις περισσότερες φορές εκνευρισμένη, προσπαθούσε να επιβάλλει τις απόψεις της στα παιδιά, φωνάζοντας πιο δυνατά από αυτά ή τιμωρώντας τα. Έκανε δηλαδή επίδειξη δύναμης. Υποχρέωνε το παιδί να βιώσει μια ήττα, να νιώθει δυστυχημένο που υποχρεώθηκε να κάνει κάτι όπως να ζητήσει συγγνώμη ή να δώσει υποσχέσεις ενάντια στη θέλησή του. Σε κανέναν δε αρέσει να υποτάσσεται στη θέληση του άλλου, ακόμα και ενός γονιού.

Η ίδια η Μαίρη, πολλές φορές συμπεριφερόταν με απόλυτη ανεκτικότητα όπως εξάλλου οι περισσότερες μητέρες. Άρκει να της ζητούσαν κάτι τα παιδιά της και να επέμεναν σ' αυτό. Τελικά θα υποχωρούσε. Τα παιδιά μάθαιναν έτσι ότι αν επέμεναν σε κάτι, αν ούρλιαζαν, αν γίνονταν ανυπόφορα ή έκλαιγαν, τελικά θα γινόταν το κέφι τους. Έτσι η υποχώρηση της μητέρας εγγραφόταν στο μυαλό τους, κατά κάποιο τρόπο, σαν επιβράβευση μιας απαράδεκτης συμπεριφοράς. Με την υποχωρητικότητα της η Μαίρη πίστευε ότι μπορούσε να εξασφαλίσει την

εύνοια του παιδιού της. Έτσι εξασφάλιζε ένα όλο και πιο επιθετικό φέροισμο. Έχανε πάντοτε τον έλεγχο των ορίων. Όλοι λένε ότι πρέπει να υπάρχει κάποιο μέτρο ανάμεσα στην ελεύθερη έκφραση απαιτήσεων ή συναισθημάτων του ενός και την πλήρη αποδοχή αυτών από μέρος του άλλου. Τα παιδιά, όταν αντιμετωπίζουν μια σταθερή συμπεριφορά από μέρος των γονιών, αποδέχονται και σέβονται τα όρια. Όχι πάντα, αλλά συνήθως.

– Μαίρη, μετά το ιατρείο λέω να πάω με τους γείτονες στην ταβέρνα του Μήτσου. Θέλεις νάρθεις;

– Νιώθω κουρασμένη και θα προτιμούσα να μείνω στο σπίτι. Οι γυναίκες των φίλων μας θάρθουν;

– Δεν ξέρω ακόμα, αλλά μου φαίνεται πως όχι. Ε! δεν θ' αργήσω.

– Άντε να περάσετε καλά.

Έτσι μετά τη διευθέτηση της οικογενειακής αναμπαμπούλας, ο Θόδωρος πήγε στην ταβέρνα του Μήτσου όπου ήδη τον περίμεναν οι δύο φίλοι και γείτονές του, ο Δημήτρης Γλατός πολιτικός μηχανικός και εργολάβος και ο Χρήστος Κλειστός, εργοδηγός, συνεργάτης του Γλατού. Η φιλία τους χρονολογούσε ήδη αρκετά χρόνια. Διατηρόταν επειδή και οι γυναίκες τους τα πήγαιναν καλά. Αποδεχόταν η κάθε μια τις άλλες, και έτσι είχαν αναπτύξει τα τρία ζευγάρια αρμονικές οικογενειακές σχέσεις. Με τον τρόπο αυτό τα παιδιά τους έκαναν φίλιες και έπαιζαν συχνά μαζί. Ο Δημήτρης είχε δύο αγόρια, τον Κώστα 7 και τον Νίκο 5 χρόνων, και ο Χρήστος τρία κορίτσια, την Ελευθερία 8, την Ελένη 7 και την Ευτυχία 5 χρόνων. Οι γυναίκες τους εργάζονταν επίσης. Του Δημήτρη η Σοφία ήταν τραπεζικός και του Χρήστου η Κατερίνα δημόσιος υπάλληλος.

Οι φίλοι συναντιόνταν στην ταβέρνα του Μήτσου, όπου πίνοντας τη ρετινούλα τους προσπαθούσαν να περάσουν ευχάριστα 1-2 ώρες. Τα βόσασα και τα προβλήματα της δουλειάς τ' άφηναν απ' έξω. Εδώ κοίταζαν να πειράξουν ο ένας τον άλλο,

να κουτσομπολέψουν την πολιτική ή το ποδόσφαιρο, μια που και οι τρεις είχαν τις ίδιες περίπου απόψεις για τα ενδιαφέροντα που επικρατούν στην ελληνική ζωή. Επειδή μάλιστα δεν ήταν κανένας τους φανατικός οπαδός πολιτικού κόμματος η ποδοσφαιρικής ομάδας, η κουβέντα ήταν άνετη, ελεύθερη, ειλικρινής. Συχνά στην κουβέντα τους ανακατεύονταν και άλλοι θαμώνες της ταβέρνας από διπλανά τραπέζια. Η ατμόσφαιρα στην ταβέρνα του Μήτσου ήταν φιλική, οικεία. Ούμιζε ατμόσφαιρα παλιάς γειτονιάς, όπου οι άνθρωποι επικοινωνούσαν άνετα και δεν ήταν κλεισμένοι ερμητικά στο καβούκι τους, μπροστά στην τηλεόραση.

Πιο συνηθισμένα καλαμπούρια που διηγόντουσαν ήταν οι αταξίες και τα σκάνδαλα που έκαναν τα παιδιά τους. Ο τρόπος που αντιμετώπιζαν αυτά τα προβλήματα ήταν ήρεμος, χωρίς γκρίνια, χωρίς το κλασικό: «Να σας πω τι μούκαναν σήμερα τα μικρά». Όταν οι γονείς λένε αυτό το «μούκαναν» για τα παιδιά τους, έχει κανείς την εντύπωση ότι εννοούν πως τα παιδιά τους, ό,τι έκαναν ήταν για να τους ενοχλήσουν, να κάνουν κάτι εναντίον τους. Δεν αποδέχονται ότι τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να παίζουν, να εκφράζονται μέσα από το παιχνίδι, πέρα από τους κανόνες της ενήλικης λογικής. Καμιά φορά μάλιστα αυτά τα παιχνίδια είναι καταστροφικά ή επικίνδυνα. Αυτό τα παιδιά θα το αντιληφθούν αργότερα. Όταν θα πάψουν να είναι παιδιά.

Ο Θόδωρος διηγείται το περιστατικό με τα σεντόνια που κατέστρεψαν τα παιδιά του για να παίζουν τα φαντάσματα. Τα γέλια των φίλων αλλά και των γειτονικών ωτακουστών είναι τρανταχτά και διαρκείας.

– Τώρα είναι ευκαιρία να σας πω κι' εγώ κάτι που έγινε με την μεγάλη κόρη μου, την Ελευθερία, λέει ο Χρήστος. Τη ρώτησα πως πήγε η μέρα της στο σχολείο. «Καλά μπαμπά. Σήμερα ήμουν η μόνη που μπόρεσε ν' απαντήσει σε μια ερώτηση που έκανε ο δάσκαλος». «Μπράβο κόρη μου. Συγχαρητήρια. Και τι

ρώτησε ο δάσκαλος;» «Ήθελε να μάθει ποιος έσπασε το τζάμι στο παράθυρο της τάξης». Καινούρια γέλια στην ομήγυρη.

Μια κυρία, από διπλανή παρέα, που τα μέλη της συμμετείχαν στο γενικό κέφι, έκανε κάποια παρατήρηση.

– Σας ακούω, τρεις πατεράδες, που καταφέρνετε να διηγείστε ευχάριστες καταστάσεις για τα παιδιά σας. Τις σκανταλιές και τις ζημιές τους, έχετε την τάση να τις κάνετε καλαμπούρια. Ίσως είστε αυτό που λένε: «Ότι οι άντρες έχετε χιούμορ ενώ εμείς οι γυναίκες όχι». Θα ήθελα ακόμα να προσθέσω...

– Με συγχωρείτε κυρία μου που σας διακόπτω, αλλά μια και η κριτική σας αφορά όλους μας, θα πρέπει να προσθέσω κι' εγώ κάποια εμπειρία μου. Μην μείνω παραπονεμένος, λέει ο Δημήτρης. Πρόσφατα ένας από τους ιερείς της ενορίας μας, ένας συμπαθέστατος, ήρεμος άνθρωπος, σχετικά μεγάλης ηλικίας, πέρασε από το σπίτι να κάνει αγιασμό. Στο σπίτι ήταν τα πεθερικά μου και τα δυο μου παιδιά, ο Κώστας 7 και ο Νίκος 5 χρόνων. Επειδή η γιαγιά μας κατάλαβε ότι ο ιερέας ήταν κουρασμένος, τον κάλεσε να καθίσει να πει ένα καφέ και εκείνος το δέχτηκε με μεγάλη ευχαρίστηση. Καθόντουσαν οι τρεις μεγάλοι και ο μικρός μου γιος στο σαλόνι, κουβέντιαζαν ήρεμα, απολαμβάνοντας τον καφέ τους. Ξαφνικά ορμάει μέσα στο σαλόνι ο μεγάλος μου γιος, φορώντας μια τρομερή μάσκα που είχε μείνει από τις απόκριες. Βγάζοντας άναρθρες κραυγές και κουνώντας τα χέρια του άτακτα, όρμηξε στον φτωχό ιερωμένο. Αυτός βλέποντας ένα τερατάκι να ορμάει επάνω του, πετάχτηκε όρθιος, τούφυγε το πατάκι και το φλιτζανάκι του καφέ από τα χέρια και άρχισε να σταυροκοπέται κατατρομαγμένος. Από ό,τι είπε μετά, όπως ήταν ήρεμος, νόμισε ότι ξαφνικά όρμησε επάνω του ένας διάβολος. Σαν εικόνα, καταλαβαίνω ότι είναι ενοχλητική για τον παπά αλλά δεν παύει να είναι αστεία.

Νέα τρανταχτά γέλια στην ομήγυρη. Αυτή τη φορά κρυφo-συμμετείχε και η κυρία που έκανε πριν την παρατήρηση.

– Φαντάζομαι να τιμωρήσατε αυστηρά τον γιό σας γι' αυτό που έκανε. Λέει η κυρία, που έχει αναλάβει ν' αντιπροσωπεύσει το γυναικείο φύλο.

– Τον τιμώρησε ο παππούς, εκείνη την ώρα. Όσο βέβαια μπορούσε να τιμωρήσει, αφού γελούσε από την εικόνα που μόλις είχε δει. Υπόψη ότι σε λίγο γελούσε και ο τρομοκρατηθείς ιερωμένος. Όταν λέμε τιμώρησε, του έδωσε μία στον ποπό και τον έβαλε να υποσχεθεί ότι δεν θα το ξανακάνει. Ευτυχώς που σ' αυτή την περίπτωση η τιμωρία δόθηκε σωστά. Δηλαδή αμέσως μετά την αταξία. Όπως όλοι μας γνωρίζουμε, από τους εκπαιδευτικούς και τους ψυχολόγους, θεωρείται γενικά ότι η τιμωρία μετά από αρκετές ώρες από την αταξία, δεν είναι σωστή. Θα πρέπει να έχει άμεση χρονική σχέση με την αταξία, την κακή συμπεριφορά.

Οι περισσότεροι θαμώνες της ταβέρνας εξακολούθησαν να γελούν με την εικόνα που περιέγραψε ο Δημήτρης. Τρεις όμως κυρίες που βρίσκονταν εκεί, συμπεριλαμβανομένης και αυτής που είχε κάνει παρατήρηση πριν, έδειξαν μάλλον ενοχλημένες.

– Δεν μπορώ να σας καταλάβω, τους περισσότερους, που γελάτε με τον τρόπο που πήρε ο ιερέας. Εμένα με ενόχλησε που ο μικρός σκανταλιάρης, δεν έμαθε να δείχνει σεβασμό στο σχήμα, στο ράσο.

– Κυρία μου, άλλο σεβασμός και άλλο παιχνίδι. Ο μικρός θέλησε να παίξει. Δεν πήγε να κάνει κακό. Πήγε να παίξει με ένα μεγάλο άνθρωπο, όπως ο παππούς του ή ο πατέρας του. Εξάλλου και ο ιερέας μετά γέλασε κι' αυτός. Κατάλαβε ότι ήταν παιχνίδι. Απαντά ο Θόδωρος αντί για τον Δημήτρη που φάνηκε ενοχλημένος από την παρατήρηση της θεματοφύλακος κυρίας και ήταν έτοιμος να απαντήσει αρκετά έντονα. Δεν θέλει και πολύ, σε ανάλογες καταστάσεις, ν' ανάψει ένας καυγάς.

– Έχετε δίκιο, συμπληρώνει άλλη κυρία. Το παιδί δεν θέλησε να κάνει κάτι κακό. Ήθελε να παίξει. Δεν μπορούσε να προ-

βλέψει τις πιθανές κακές επιπτώσεις του παιχνιδιού του. Άς πούμε να πάθαινε κάτι ο παππούλης. Δεν είχε καθόλου εγκληματικές τάσεις.

Το τελευταίο προκάλεσε και άλλο γέλιο και η συζήτηση προχώρησε, κάπως ελαφρά, παρά την προσπάθεια της μιας, συγκεκριμένης κυρίας, να προσδώσει δραματικό τόνο στα παιχνίδια των παιδιών. Αυτή μάλλον ανήκε σ' εκείνη την κατηγορία των ανθρώπων που όλα τα θεωρούν σοβαρά μέχρι και δραματικά. Άνθρωποι που δεν γελούν με όλη τους την καρδιά ποτέ τους. Σοβαροφανείς, μίζεροι, ψάχνοντας πάντα το αρνητικό, το κακό, το ανάποδο.

Τελικά οι 3 φίλοι αποχώρισαν από την ταβέρνα του Μήτσου. Κατευθυνόμενοι προς τα σπίτια τους που ήταν κοντά, εξακολούθησαν τη κουβέντα τους.

– Έχω την εντύπωση ότι οι περισσότεροι άντρες οικογενειάρχες και μη, στη γειτονιά, μας θεωρούν κάπως παράξενους. Πάντως όχι συνηθισμένους. Λέει ο Θόδωρος.

– Συμφωνώ μαζί σου, λέει ο Χρήστος. Ίσως επειδή κάνουμε παρέα στενή οι τρεις μας και οι οικογένειές μας. Αλλά μήπως είμαστε οι μοναδικοί που είμαστε δεμένοι με φιλία; Εγώ διαπιστώνω ότι είναι και άλλοι, ένα σωρό.

– Νομίζω ότι διαφέρουμε από τους άλλους σε κάτι βασικό. Λέει ο Δημήτρης. Και αυτό θαρρώ ότι είναι ο τρόπος που φερόμαστε στα παιδιά μας. Που ασχολούμαστε με τα παιδιά μας. Δεν παρατηρήσατε ότι είμαστε οι μοναδικοί που διηγούμαστε ιστορίες με τα παιδιά μας; Αυτό και μόνο δείχνει ότι σαν πατεράδες ασχολούμαστε μ' αυτά περισσότερο από τους άλλους.

– Ίσως έχεις δίκιο, λέει ο Θόδωρος. Δεν έχουμε τη μορφή του πατέρα άρχοντα, του πατέρα «κύρη». Αυτό δηλαδή από τη μια μας κάνει να μοιάζουμε μεταξύ μας, να δενόμαστε φιλικά οι τρεις μας και από τη ν άλλη μας κάνει να διαφέρουμε από τους άλλους.

– Εγώ νομίζω ότι δεν διαφέρουμε ιδιαίτερα από τους άλλους. Θαρρώ ότι τώρα πα, στην εποχή μας, οι πατεράδες έχουν αλλάξει. Δεν μοιάζουν με τους πατεράδες παλιότερων εποχών. Τότε που ήταν ο φόβος και ο τρόμος των παιδιών αλλά και των γυναικών τους. Εκφράζει τη γνώμη του ο Χρήστος.

– Έχω διαφορετική γνώμη. Πιστεύω ακόμα ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των πατεράδων, παραμένει απομακρυσμένο από τα παιδιά του και έχει την βεβαιότητα ότι το μέγαλωμά τους, η παρακολούθηση των σπουδών τους, η κοινωνική και οικογενειακή εκπαίδευση, είναι υποχρέωση των μπτέρων. Αυτοί οι ίδιοι είναι απλά υποχρεωμένοι να εξασφαλίζουν τα προς το ζειν και να συμπεριφέρονται σαν προστάτες. Συχνά μάλιστα και σαν τιμωροί. Λέει ο Δημήτρης.

Συζητώντας έτσι έφτασαν στα σπίτια τους. Επειδή το θέμα που συζητούσαν ήταν ενδιαφέρον αλλά και αρκετά σύνθετο και μακρό, συμφώνησαν να εξακολουθήσουν την ανάλυση κάποια άλλη μέρα.